

6. Сухина А. Кормозмішувач: об'ємний вибір / А. Сухина // Пропозиція: український журнал з питань агробізнесу. – 2016. – № 4. – С.154 -158.

7. Подобєд Л. Міксер-кормороздавач – безальтернативне рішення оптимальної організації годівлі худоби, та як не помилитися з його вибором? / Л. Подобєд // Молоко і ферма. – 2013. – №2. – С.86.

8. Хмельовський В. Обґрунтування параметрів бункера кормоприготувального агрегата / В. Хмельовський // Техніка і технологія АПК. – 2013. – № 6. – С. 13-15.

Технологическое и экономическое обоснование выбора бункерных раздатчиков-смесителей кормов

Ф.А. ГАГРЕНЬ

Научно-исследовательский центр «Западагропромпродуктивность»

О.П. СИДОРУК, соискатель

НИИ «Укразропромпроизводительность»

Освещены критерии и методика технологического и экономического обоснования оптимального выбора бункерных раздатчиков-смесителей кормов.

Technological and economic rationale for the selection of distributors hopper-feed mixers

F.GAGREN

Scientific research center «Zahidagropromproduktivnost'»

O. SYDORUK

SRI «Ukragropromproduktivnist».

When covering the criteria and methodology of the technological and economic feasibility of optimal choice of distributors hopper-feed mixers.

МЕХАНІЗМ АКТИВІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

М.Ф. ПЛОТНИКОВА,

кандидат економічних наук, доцент

Житомирський національний агроекологічний університет

Розкрито механізм реалізації регіональної аграрної політики на засадах сталого розвитку за умови активізації внутрішнього потенціалу території. Оцінка результатів економічної діяльності ґрунтується на формальній теорії економічних систем, яка відображає застосування системного підходу до моделювання економічних об'єктів. Досліджено умови ефективного і життєздатного розвитку села використовуючи моделі економічної динаміки. Зазначені особливості регіонального і національного сільського розвитку в Україні. Оцінено пріоритетні напрями активізації суспільно-економічних процесів на сільських територіях.

Ключові слова: *соціально-економічний розвиток, екологічний розвиток, сільські території, кооперація, організації праці, енергозберігаючі, безвідходні та органічні технології виробництва та життєдіяльності.*

Key words: *socio-economic development, environmental development, rural areas, cooperatives, labor organization, energy saving, waste-free and organic production technologies and livelihoods.*

Постановка проблеми. Спад виробництва у сільському господарстві, нестача кваліфікованих спеціалістів у сільській місцевості виявили потребу в інформуванні та знаннях

щодо організації та ведення ефективного сільськогосподарського виробництва в умовах ринку. Однією з важливих умов функціонування ринку є наявність добре розвинутої ринкової інфраструктури. Від того, наскільки добре вона розвинута залежить у кінцевому підсумку і ефективність функціонування ринкової економіки. В цих умовах зростає роль інформаційно-консультаційного забезпечення агропромислового виробництва. Створення і функціонування інформаційно-консультаційної інфраструктури аграрного сектору зумовлене як зміною ролі держави щодо суб'єктів господарювання, так і зростаючою потребою інформування товаровиробників про зміни в секторах економіки та державній політиці, надання допомоги під час ведення виробничої діяльності та інформування про результати наукових досягнень. При цьому створені інфраструктурні елементи ринкової системи не повинні приймати рішення за товаровиробників й зобов'язані функціонувати в їх інтересах. Саме тому виникла необхідність удосконалення економічних відносин під час виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції, товарів, робіт і послуг засобами інфраструктурного забезпечення як найбільш дієвого й економічного обґрунтованого важеля ринкової взаємодії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Соціально-економічні аспекти розвитку аграрного ринку є постійним предметом уваги як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Теоретико-методологічні аспекти формування та функціонування аграрного ринку, трансформація й реструктуризація форм господарювання та виявлення ролі основних учасників цих відносин залишаються в незмінному колі уваги В. Андрійчука, П. Саблука [1, 2]. Система та механізм інфраструктурного забезпечення агропромислового сектору економіки є центральною темою досліджень Т. А. Бутенко, Л. І. Калачевської, Т. П. Кальна-Дубінок, В. В. Клочана, Ю. В. Плакси, І. І. Проданова, І. В. Прокопи, В. В. Самсонова, О. К. Трофімова та інших. Автори визначають дефініції та практичну складову інфраструктурного забезпечення сільської місцевості [3], вивчають механізм розвитку останнього з позицій активності окремих його елементів [4], дають якісну оцінку інформаційно-консультаційному забезпеченню суб'єктами ринкової інфраструктури [5], характеристики рівню наданих послуг в Україні та світі, а також їх ролі у формуванні попиту й пропозиції на продукцію [6, 7] тощо. Водночас недостатньо вивченими лишаються регіональні аспекти розвитку інфраструктури у період трансформації вітчизняного суспільного сектору, що актуалізується в контексті глобалізаційних процесів світової економіки. У той же час наявність асиметрій і диспропорцій в сільському розвитку вимагають подальших економічних, політичних, соціальних і екологічних перетворень як у світовій економічній системі, так і в Україні зокрема.

До невирішених раніше частини загальної проблеми слід віднести значний обсяг аспектів складної і багатогранної проблеми ефективності спільно-економічних та екологічних процесів, особливо на регіональному рівні. Багато положень мають суперечливий характер і залишаються відкритими для наукової дискусії. Поглибленої розробки потребує питання визначення шляхів та механізмів активізації залучення молоді на сільські території як людського капіталу та інших інвестиційних ресурсів в економіку конкретних регіонів України, зокрема, формування передумов інвестиційно-інноваційних заходів соціально-економічного та екологічного розвитку, поліпшення інвестиційного клімату, забезпечення активізації процесів агробізнесу тощо.

Мета дослідження – розкрити механізми реалізації регіональної аграрної політики на засадах сталого розвитку за умови активізації внутрішнього потенціалу території.

Виклад основного матеріалу. Потреба відродження природно-ресурсного потенціалу територій, виявлення механізмів їх саморозвитку та планомірного формування як стійких еколого-соціально-економічних систем. У природних системах функціонування великої кількості форм і видів флори та фауни створюються умови для того, щоб різноманітні живі організми відроджували екосистему, а людина отримує їжу та інші ресурси для своєї життєдіяльності. Природододільна життєдіяльність і господарювання та життєдіяльність засновані на новому типі мислення, що базується на відповідальності за своє життя та територію проживання для примноження природно-ресурсного потенціалу для майбутніх поколінь. Іншими словами, створюються блага (їжа, ресурси тощо), а людина залишається в

гармонії з природою. Головним при цьому є довіра природі. Відмова від хімічних добрив і пестицидів, оранки та готових добрив, низьковитратне з позиції використання води, енергії з видобутих ресурсів та праці виробництво дають можливість отримувати високі врожаї [13]. Спостереження за природними процесами засвідчили наявність у них рівноваги та в достатку. Тому співпраця з природою, на відміну від протидії, є економічно доцільною та виправданою (йдеться про максимально можливе наближення до природних процесів та їх відтворення з урахуванням креативного підходу з метою зменшення втрат, наприклад, насіння висівається в ґрунт у сумішках, загорнуте в глину, що дозволяє не зрошувати рис під час його вирощування та уникати шкідників і хвороб, а постійне покриття ґрунту рослинами й відсутність оранки запобігає розвитку бур'янів – подвійний збір врожаю щороку сприяє підвищенню родючості ґрунтів внаслідок залишення рослинних залишків у полі). Таким чином, встановлено, що сутність діяльності людини не стільки у виробництві матеріальних благ, скільки у розвитку особистості, тому на перше місце виступає принцип розумної достатності. Враховуючи, що порівняльний аналіз довів зіставність (порівняно однакову) врожайність інтенсивного (хімічного), традиційного (натурального) та природного способів землеробства і суттєву відмінність наслідків такого господарювання для природи (за натурального та інтенсивного способів витрати праці, ресурсів та екологічний слід фермера є значно вищими та негативними щодо навколишнього середовища, тоді як використання природних технологій вирощування дозволяє підвищувати вміст гумусу в ґрунті та його родючість, а також поліпшувати структуру, отримуючи поживні, смачні й здорові рослини) (табл. 1). Яскравим представником виробників за інтенсивними технологіями з використанням засобів хімізації та ГМО є агрохолдинги. Натуральна форма господарювання найбільше представлена серед особистих селянських господарств населення, а природні технології – в поселеннях нового типу – родових поселеннях. Наявність асиметрій та диспропорцій сільського розвитку на локальному, регіональному і національному рівнях за рахунок відсутності системного підходу в управлінні вимагає від держави та місцевих органів влади пошуку методів і механізмів відродження та планомірного зростання якості життя і добробуту мешканців.

Таблиця 1

Порівняльна оцінка підходів до виробництва на сільських територіях

Ознака	Технологія		
	інтенсивна	натуральна	природна
Урожайність сільсько-господарських рослин	середня для даного регіону	нижча за середню для даного регіону	середня для даного регіону
Ураженість рослин шкідниками та хворобами	Висока	Висока	Низька або відсутня
Трудомісткість робіт	Висока	Висока	Низька
Витрати матеріальних ресурсів та води	Високі	Високі	Низькі
Рівень механізації виробничих процесів	Високий	Високий	Низький
Біорізноманіття форм та видів	Низьке	Низьке	Велике

Джерело: сформовано на основі [7–13].

Головним потенціалом розвитку території є їх унікальність та внутрішні мотиваційні чинники саморозвитку, де значущою видається роль інфраструктурного забезпечення внаслідок його здатності забезпечувати безперебійність і ефективність виробництва та процесів життєдіяльності, що в кінцевому підсумку впливає на ефективність суспільної праці. Інфраструктура як інтегральний елемент продуктивних сил виявляє здатність обслуговувати господарські процеси (виробнича інфраструктура) та опосередковано визначати її результативність через галузі невиробничої сфери (соціальна інфраструктура) (рис.).

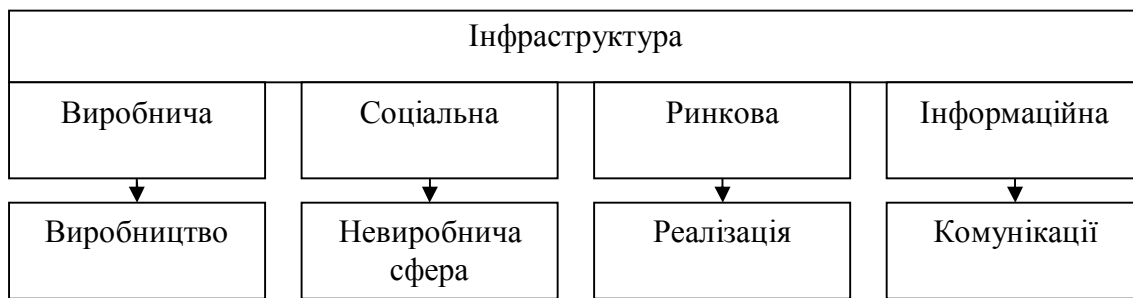

Рис. Інфраструктура аграрного ринку (встановлена в процесі дослідження)

Джерело: власні дослідження.

Регіональні об'єкти інфраструктури створюють загальні умови функціонування основної діяльності, в тому числі у забезпеченні відтворення робочої сили. Як виробнича, так і соціальна, ринкова та інформаційна інфраструктура відчують брак свого розвитку, а в ряді регіонів має місце їх занепад. Політика децентралізації влади як інструменту системи управління територіями базується на ідеї відродження зниклих і організації нових населених пунктів на території України як одного з напрямів відродження депресивних сіл. До нормативно-правових документів, які регулюють відносини на сільських територіях варто віднести розроблену ННЦ «Інститут аграрної економіки» спільно з ВГО «Народний рух захисту Землі» Концепцію «Родова садиба», яка прийнята до вивчення та реалізації Кабінетом Міністрів України і НААН. Концепцією зокрема передбачено «надати законодавче право кожному громадянину України 1 га землі, безоплатно, без права продажу, з правом передачі лише в спадок». На громадянина (або родину) покладається обов'язок засадити не менше 30% цієї ділянки неплодовими деревами та дотримуватися екологічного законодавства.

Практика організації та функціонування родових поселень засвідчила перспективний характер створення населених пунктів на екологічних засадах розширення можливості діючої системи доріг та інших об'єктів виробничої й соціальної інфраструктури, зокрема у напрямі створення системи закладів культури, освіти та виховання, охорони здоров'я тощо. Переважання органічних, безвідходних, енергозберігаючих технологій, енергії відновлюваних джерел у виробництві та життєдіяльності, активізація ролі біоадекватних методик в освіті та вихованні створюють умови для стійкого розвитку як окремої спільноти, так і суспільства в цілому. Багатофункціональність розвитку територій (взаємозв'язок і взаємозумовленість соціальних, екологічних та економічних складових розвитку – індивідів, їх сімей, поселень, суспільства, природних явищ, об'єктів і процесів, економічних цілей та завдань повинні) є основою їх гармонізованого та збалансованого розвитку. Останнє дозволяє досягати максимального ефекту для території. Прикладом реалізації зазначеного підходу є впровадження принципів пермакультурного дизайну, коли інтенсивне виробництво, зумовлене незначними витратами ресурсного потенціалу, а результативність досягається за рахунок природного розмаїття форм і видів суб'єктів на території. Такі методи землеробства корінним чином відрізняються від традиційних систем господарювання (не допускається оранка, внесення добрив, застосування хімікатів та ГМО). Впровадження цих методів дозволяє відновити родючість ґрунтів, створювати стійкі агроєкосистеми. Технології М. Фукуоки, Б. Моллісона, З. Хольцера, Дж. Лотона фактично є революцією у сільському господарстві. Їх системи використовують динаміку синергетичних принципів та підходів [13–17].

Монокультури, які зараз панують у світовому сільському господарстві, є причинами зниження родючості ґрунтів, появи наслідків вітрової та водної ерозій, засміченості ґрунту, водойм та повітря хімічними речовинами і, як наслідок, поширення хвороб, у тому числі онкології. Альтернативним підходом до вирішення глобальних проблем при цьому стає самодостатність у виробництві продовольства. Досягнення цієї мети допоможе зрозуміти, що ми можемо досягнути самодостатності на духовному рівні. Синергетичний принцип природного землеробства полягає у використанні всіх елементів системи – завдяки одноразовій дії досягається більший сукупний ефект, ніж сума окремих дій. Жива система, створюючи

порядок з хаосу, прагне до самостійності свого розвитку, сприяючи розвитку навколишнього простору. Пермакультура і є наукою про дизайн, спосіб життя, мислення, знання, коли людина бере на себе відповідальність за своє життя і навколишній простір при реалізації принципу розумної достатності в споживанні та усвідомлення людини, що він знаходиться у Всесвіті, відчуття енергій, що оточують його. Це значуще відчуття світу, яке дозволяє контролювати страхи. Принциповим моментом успішності такого роду діяльності є самостійне рішення у формулюванні цілей і завдань, їх подальшої реалізації та відповідальності за ситуацію, не вимагаючи за це винагороди і з самовіддачею працюючи на спільну справу. Для ілюстрації уточнимо, що органічне землеробство не допускає використання хімічних препаратів і ГМО, тоді як природне – орання, внесення добрив, поливу і модифікацій з рослинами, такими як обрізка, живцювання і т. п. Така стратегія дозволяє знизити собівартість продукції за одночасного отримання багатих врожаїв на здорових рослинах [13]. Такими є громади (наприклад, «Грейтер Улд», заснована в 1990 р., і селище Річ у Таосі), екологічні та родові поселення, коли практично на порожньому місці створюється оазис, будуються енергозберігаючі та низькоресурсоємні будинки (наприклад, вода з даху збирається, діє система безвідходної життєдіяльності, збереження тепла, що виробляється енергія), формується спільнота однодумців. Одним з ключових чинників співпраці стала спільна діяльність (спільна праця на шляху досягнення мети).

Світовий досвід показав, що лише екологічні підходи в управлінні виробництвом та життєдіяльністю є недостатніми з позицій життя людей. Розвиток останніх головним чином залежить від соціальної складової, комунікацій та морально-виховного (духовного) розвитку як окремих індивідів, так і суспільства в цілому. Це свідчить, що прийнятий спосіб управління (менеджменту) має добре працювати для того, щоб забезпечувати ефективне управління власністю, працею, грошми, проектами тощо, яким чином допомагати людям виконувати прийняті й узгоджені рішення (на противагу можливості порушувати прийняті угоди), а також приєднанням нових членів (яким чином приєднуються нові учасники спільної діяльності, життю в поселенні); визначення видів, обсягів та механізмів забезпечення громадських (для всієї громади) робіт та переконання, що поселенці можуть це виконати. Як інструменти забезпечення вказаних задач можуть застосовуватися Стратегія розвитку Родового поселення (пос. «Простір Любові» Новоград-Волинського району Житомирської області), правила прийому та життєдіяльності в поселенні (пос. Омелянівка Малинського району Житомирської області), кодекс честі поселенця тощо. Вказані аспекти є гарантією соціальної стійкості та тривалого функціонування поселення як соціально-екологічної та економічної структури. Аспектами стійкості існування екологічного (Родового) поселення є екологічний, соціальний, в тому числі освітньо-виховний, та економічний. Особливо підвищується роль останнього в сільській місцевості. Перехідний характер (від технократичного до соціального – Золотої раси) суспільства саме й визначається знатністю до самозабезпеченості, що значною мірою формується під впливом можливості поселенців (окремих родин) чи поселення в цілому виробляти продукти для обміну в кількості, що гарантує продовольчу та економічну безпеку. Можливість отримання дистанційного доходу (заняття програмуванням, редагуванням, іншими словами – збиранням, обробкою та представленням інформації та її подальший продаж за допомогою інформаційних систем) знімають гостроту проблеми, лише висуваючи вимогу до якості зв'язку, аналогічно з іншими видами дистанційного отримання доходу. В протилежному випадку, якщо не передбачається традиційне відвідування роботи через періодичне залишення поселення й занятість за його межами, необхідно передбачати таку діяльність в межах поселення. Найбільш відомі світові екологічні поселення представлені в табл. 2.

Світовий рух екопоселень бере свої витоки з початком виникнення альтернативних поселень. Найбільша їх чисельність з'явилася у 60-ті роки ХХ ст., значна частка яких наразі зникла, а інша – трансформувалася у поселення за типом стійкого розвитку. Такі поселення об'єднують людей за віротерпимістю, прагненням жити в гармонії один з одним та природою, пошуком нових шляхів самореалізації. В світі налічується понад 2000 різного роду екологічних поселень, у тому числі більше 420 в Російській Федерації та понад 100 в Україні. Досвід більше

тисячі українських родин на переважно малородючих та непридатних для обробітку ґрунтах щоденно своєю працею і самим життям доводить, що це можливо. Можливим є обробити 1 га, жити на ньому щасливо, народжувати та ростити здорових і міцних дітей, що від самого початку є внутрішньо вільними, самостійними. Серед поселенців дуже багато молоді (середній вік поселенців – 35 років). Уже практично в кожному другому з понад ста Родових поселень є діти, що були народжені в самих Родових садибах. Європейський досвід існування успішних гармонійних екологічних поселень формується на наступних рівнях, причому кожен наступний рівень включає в себе всі попередні.

Таблиця 2

Найбільш відомі екологічні поселення світу

Назва	Напрямок	Рік заснування	Кількість учасників	Місце розміщення
Ауровіль	Духовний розвиток – «Розум неостаточна вершина Його творіння»	1968	2000	Індія
Ферма	Сільськогосподарське виробництво, випуск техніки, видавнича діяльність, екобудівництво; фондова діяльність	1971	280 осіб з рівною кількістю чоловіків та жінок	Штат Теннессі, США
Земний рай	Організація та підтримка екопоселень, а також розповсюдження позитивного досвіду для збереження природного середовища для майбутніх поколінь	1994	280	Штат Північна Кароліна, США
Тамера	Створення водойм за З. Хольцером; розвиток сонячних технологій, виховання дітей	1992	315	Португалія
Кришталеві води	Сільське екологічне пермакультурне поселення	1985	132	Австралія
«Ковчег»	Створення екологічного поселення та облаштування Родових садиб; формування сприятливого середовища для дітей, заснованого на Любові та творчості	2001	240	Калужька обл., Російська Федерація
«Добра Земля»	Соціально-культурно-освітній проєкт з метою розвитку доброго соціального середовища для життя у сільській місцевості через досягнення самодостатності на власній землі	2011	Понад 50 ділянками і понад 100 жителів у 6 Родових поселеннях	Володимирська обл., Російська Федерація

Джерело: сформовано на основі [13–17].

Досягнення цілей та задач поселення (досягнення мінімального ефекту з мінімальними витратами) забезпечується за рахунок ефективного управління (в тому числі наявними ресурсами й, зокрема, спільним господарством; формування кола доброзичливих та налаштованих на співпрацю однодумців), застосовуваних вдалих методів прийняття рішень і забезпечення їх реалізації та позитивного спілкування між усіма мешканцями поселення (табл. 3). Зокрема, принцип прийняття рішень на основі одностайності виправдав себе у невеличких групах, де всі люди знають та підтримують єдину мету, до якої прямують однозначно визначеним шляхом.

Ознаки успішних та деградуючих екологічних поселення світу

Ознака	Успішні екологічні поселення	Деградуючі поселення
Задачі створення поселення	Покращення існуючого світу (наприклад, створення школи ноосферної біодинамічної освіти, що формує новий світогляд та сприяє гармонійному розвитку, організація профілактичного медичного центру, пермакультурний природодоцільний дизайн тощо)	Мета функціонування чітко невизначена або не підтримується усіма членами поселення
Досягнення цілей створення поселення на основі реалізації задач	Досягнення цілей діяльності поселення забезпечується за рахунок мінімальних витрат праці, грошей, зусиль, часу та інших ресурсів	Відбувається безсистемне вирішення нагальних ситуацій або індивідуальне вирішення проблем
Механізм прийняття рішень щодо діяльності в поселенні	Високий ступінь розуміння учасниками цілей та задач, а також механізмів їх досягнення; наявність односторонніх та бажання співпрацювати; оптимальне управління спільною власністю	Одноосібне або переважаюче управління групою осіб без врахування думки інших; постановка нереальних задач або відсутність спільного бачення напрямів розвитку
Фінансові ресурси	Достатній рівень забезпеченості всіма необхідними ресурсами для успішного ефективного гармонійного та розвиваючого функціонування	Недостатній рівень забезпеченості або ресурси відсутні
Механізм запобігання та вирішення конфліктних ситуацій	Система прийняття рішень на основі створення гармонії в колективі, що діє максимально прозоро та з урахуванням думки всіх членів поселення; напрацювання механізму, що сприяє натхненній діяльності людей (вони ведуть себе найкращим чином)	Невідомі способи та спеціальні підходи щодо запобігання або «м'якого розчинення конфліктів»; «дозвіл» членам поселення вести себе найгіршим чином
Прийняття нових членів поселення	Механізм прийняття нових членів забезпечує приєднання односторонніх, що розширюють потенціал поселення і сприяють ще повнішому досягненню його цілей	Механізм прийняття нових членів нерегульований, існують відносини деструктивного характеру
Комунікації та взаємозв'язки в поселенні	Налагоджена система взаємодії між поселенцями	Відсутність необхідних механізмів
Співпраця з органами влади та виплати в бюджет, у т. ч. податки	Діяльність у межах чинного міжнародного та національного права, своєчасна сплата податків та недопущення штрафних санкцій	Не в повній мірі або відсутні виплати (не хочемо або недостатньо коштів щоб платити по рахунках та податки до бюджету); недотримання закону вимагає виплат штрафів та виконання вимог інших санкцій
Забезпечення здорового способу життя	Забезпечення в достатній мірі біологічними корисними продуктами харчування, фізичними та духовними практиками веде до відновлення здоров'я	Неврахування можливостей реалізації бажаного способу життя веде до втрати здоров'я

Джерело: доповнено на основі [13–17].

Запорукою ефективного управління людськими громадами є:

1) єдина ціль створення спільноти, її єдина місія, яка однозначно розуміється усіма учасниками поселення («що ми робимо в поселенні для майбутнього, яке хочемо бачити»). Поселення розглядається нами як модель майбутнього суспільства, що може бути поширена на всю планету;

2) справедливий спосіб прийняття рішень та управління громадою, що включає думку усіх поселенців;

3) чіткий, зрозумілий заздалегідь спланований процес включення нових членів до громади поселення;

4) правила функціонування громади. підготовлені письмово;

5) допомога учасникам громади у дотриманні домовленостей (наприклад, ввічливо спокійно доброзичливо нагадати особі про те, що така угода є і чому треба її дотримуватися);

6) добрі навички спілкування один з одним, зокрема вивчення навичок як спілкуватися ефективно;

7) створення об'єднуючої ідеї (діяльності) для формування відчуття спільноти (громади), зокрема спільна робота, вирішення проблем, співи, танці, малювання, спільне приготування та / або споживання їжі, вечори ігор, театру, кіно, святкування, заняття спортом, прогулянки, подорожі тощо, тобто спільне виконання дій, що забезпечують радість, насолоду від спілкування, спільного проведення часу. Така громада не є сукупністю розрізнених індивідів, це щось більше. Члени спільноти з радістю та задоволенням проводять час разом.

Глобалізація світової соціально-економічної системи висуває вимоги щодо принципово інших підходів до розвитку територіальних об'єднань. Виникає системна потреба винайдення конструктивних механізмів удосконалення процесу державно-приватного партнерства на всіх рівнях управління як за галузево-територіальним підходом, так і з метою соціально-екологічних перетворень національної та світової економіки, господарського механізму агропромислового сектору економіки й територій з сільським способом життя в контексті їх системного соціально-економічного розвитку, а також обґрунтування рушійних сил таких систем. Діяльність родових поселень як групи однодумців, які забезпечують своє існування та розвиток навколишнього простору, локально вирішує глобальні проблеми людства. Такий досвід дозволяє формувати передумови продовольчої та економічної безпеки, зокрема забезпечення населення повноцінними екологічно безпечними продуктами харчування, в тому числі з метою продажу. Механізмами в них виступають територіальні громади, основним виробником та постачальником послуг – обслуговуючі кооперативи, забезпечення потреб мешканців здійснюється на основі споживчих спілок. Водночас, неможливість організації замкненої екосистеми на ділянці меншій за 1 га визначає необхідність збільшення ділянки, наприклад присадибної чи для житлової забудови до певної площі, що може бути передбачено відповідним законом України.

Висновки. Результатом проведеної роботи стало удосконалення механізму управління розвитком сільських територій за рахунок соціальної складової, комунікацій, морально-етичної діяльності та духовного розвитку. Як один із механізмів підвищення добробуту нації та формування стійких засад продовольчої й економічної безпеки слід вказати реалізацію концепції «Родова садиба», яка базується на основі якісно іншого рівня свідомості та економічної самостійності громадян, виступає запорукою розвитку здорової, патріотично зорієнтованої та культурної нації.

Організація родових поселень і створення кооперативів при сільських громадах (обслуговуючих кооперативів та споживчих спілок) як динамічних соціально-економічних та екологічних систем є основою забезпечення стійкого сільського розвитку, зокрема в контексті відродження зникаючих і таких, що вже зникли сіл України сприятиме відродженню

національної культури, самобутності. Достатньо велика гармонізована екосистема родового поселення досить стійка до зовнішніх впливів і значною мірою автономна з позицій ресурсно-енергетичного споживання та потреб зовнішнього врегулювання.

Список літератури

1. Соединенные Штаты Америки. Словарь-справочник / [под общ. ред. А.А. Арзуманяна, Н. В. Мостовец, М. А. Варламова]. – 'США'-Москва: Госполитиздат, 1960 – С. 611 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://geography.su/books/item/f00/s00/z0000006/st109.shtml>
2. Хольцер З. Пермакультура Зеппа Зольцера. Практическое применение для сада, огорода и сельского хозяйства / З. Хольцер; пер. с нем. Э. А. Шеек. – Орел : С.В. Зенина, 2009, – Ч. 1. – 160 с.
3. Веллер М. Энергоэволюционизм / М. Веллер. – М. : АСТ, 2011. – 650 с.
4. Новости Клуба Органического Земледелия / Информационный портал Subscribe.ru [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://subscribe.ru/archive/home.pets.organic/200707/21131420.html>
5. Ходаківський Є. І. Авторитаризм, синергетика руйнувань і позитивних змін: Науково-популярне видання / Є.І. Ходаківський, І.Г. Грабар, Ю.С. Цал-Цалко. – Житомир : ПП «Рута», 2007. – 206 с.
6. Smith J. R., Tree Crops: A Permanent Agriculture. – Island Press, 1987.
7. Christian D. L. Creating a Life Together: Practical Tools to Grow Ecovillages and Intentional Communities / D. L. Christian. – Paperback: New Society Publishers, 2003. – 273 p. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://archive.org/details/fa_Creating_a_Life_Together-Practical_Tools_to_Grow_Ecovillages_and_Intentional_Communities/folder/1
8. GEN (Global Ecovillage Network). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gen.ecovillage.org>
9. Gilman R. The Eco-village Challenge. The challenge of developing a community living in balanced harmony - with itself as well as nature - is tough, but attainable / R. Gilman // Context Institute. Catalyzing a graceful transition to the Planetary Era. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.context.org/iclib/ic29/gilman1/>
10. Plotnikova M. Innovative character of rural territories social potential realization / M. Plotnikova // Management Theory And Studies For Rural Business And Infrastructure Development. – 2014. – №36. – №4. – P. 956-958.
11. Кропивко М.Ф. Кластерний підхід до управління сільським розвитком / М.Ф. Кропивко // Економіка АПК. – 2008. – №5. – С. 55-58.
12. Савицький М.В. Аграрні соціокомплекси в Україні / М.В. Савицький, С.М. Ніколаєнко, Ю.Б. Бендерський, М.М. Бабенко, О.І. Бондаренко. – Дніпропетровськ : ДВНЗ «ПДАБА», 2014. – 102 с.
13. Фукуока М. Революция одной соломинки (Введение в натуральное земледелие) / М. Фукуока. – К. : Клуб органического земледелия. – 63 с.
14. Хольцер З. Аграрий-революционер / З. Хольцер; пер. с нем. Э. А. Шеек. – Орел : С.В. Зенина, 2008. – 176 с.
15. Овсинский И.Е. Новая система земледелия / И.Е. Овсинский. – Перепечатка публикации 1899 г. (Киев, тип. С.В. Кульженко). – Новосибирск: АГРО-СИБИРЬ, 2004. – 86 с.
16. Моллисон Б. Введение в Пермакультуру / Б. Моллисон, Р.М. Слей. – М. : [б.и], 2011, 218 с.

17. Вайтфилд П. Пермакультура – что это? / П. Вайтфилд; пер. с англ. – – СПб. : [б.и], 1992. – 33 с.

Механизм активизации внутреннего потенциала сельских территорий

М.Ф. ПЛОТНИКОВА,

кандидат економічних наук, доцент

Житомирський національний агроекологічний університет

Раскрыт механизм реализации региональной аграрной политики на принципах устойчивого развития при условии активизации внутреннего потенциала территории. Оценка результатов экономической деятельности основывается на формальной теории экономических систем, которая отражает применение системного подхода к моделированию экономических объектов. Исследованы условия эффективного и жизнеспособного развития села используя модели экономической динамики. Указанные особенности регионального и национального сельского развития в Украине. Оценены приоритетные направления активизации общественно-экономических процессов на сельских территориях.

Activation mechanism of the potential of rural areas

M. PLOTNIKOVA

Zhytomyr national agroecological University

The author investigated the mechanisms for the implementation of regional agricultural policies for sustainable development with the scaling of the internal potential of the territory. The article evaluates the results of economic activity. It is based on the formal theory of economic systems and reflects the application of the system approach to the modeling of economic objects. The article reflects the conditions of effective development of the village using models of economic dynamics. It also demonstrates the peculiarities of regional and national agriculture development in Ukraine. The author presents the priorities of fostering the social and economic processes in rural areas.